

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1878.

Andra Kammaren.

N:o 31.

Lördagen den 30 Mars.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Justerades de i Kammarens sammanträden den 23 i denna månad förda protokoll.

§ 2.

Herr Talmannen tillkännagaf, att underrättelse ingått, att riksdagsmannen för Torps, Tuna och Njurunda tingslag af Vesternorrlands län Herr *Pehr Lïthner* under gårdagen affidit. Och skulle, jemlikt 28 § Riksdagsordningen, hos Konungen göras anmälan om den sålunda yppade ledigheten inom Kammaren.

§ 3.

Sedan Riksdagens båda Kamrar förehafvt och godkänt de uti Stats-Utskottets memorial N:is 34, 35, 36 och 42 samt Banko-Utskottets memorial N:o 9 föreslagna voteringspropositioner rörande åtskilliga frågor, deri Kamrarne fattat stridiga beslut, och denna dag blifvit bestämde för omröstning öfver de olika besluten, så anställes nu dessa omröstningar, enligt nedan intagna voteringspropositioner, i följande ordning, nemligen:

1:sta omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 34, punkt. 1:o.)

Den, som vill, att Riksdagen må till afföning m. m., i enlighet med den i första punkten af Stats-Utskottets utlåtande N:o 34 intagna stat, ått en ny inrättad, för armén och flottan gemensam artilleribyrå uppföra ett ordinarie anslag at 25,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har förslaget om beviljande af anslag för en dylik artilleribyrå icke vunnit Riksdagens bifall.

Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 69 Ja och 120 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 70 Ja och 53 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster
eller 69 Ja och 120 Nej,
sammanräkningen visar 139 Ja och 173 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

2:dra omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 34, punkt. 3:o.)

Den, som vill, att Riksdagen, för inrättande af en intendentur å Karlsborgs fästning i öfverensstämmelse med den vid Stats-Utskottets utlåtande N:o 7 fogade förslagsstat (Bil. Litt. D), med den förändring, att aflöningsförmånerna för förvaltaren vid central- och hufvudförrådet på Karlsborg bestämmas i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, må med 16,060 kronor höja kommandantstatens anslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, för inrättande af en intendentur å Karlsborgs fästning i öfverensstämmelse med nyss berörda förslagsstat, med den förändring, att aflöningsförmånerna för förvaltaren vid central- och hufvudförrådet på Karlsborg bestämts till lön 1,800 kronor och tjänstgöringspenningar 1,200 kronor, med 15,060 kronor höjt kommandantstatens anslag.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 55 Ja och 133 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 85 Ja och 41 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster
eller 55 Ja och 133 Nej,
sammanräkningen visar 140 Ja och 174 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

3:dje omröstningen:

*Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)*

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 34, punkt. 4:o litt. a.)

Den, som vill, att för anställande af en löjtnant af andra klassen vid Jemtlands hästjägarecorps anslaget till indelta arméns befälsaflöning må med 2,670 kronor förhöjas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om berörda anslagsförhöjning icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 76 Ja och 114 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 90 Ja och 35 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster
eller 76 Ja och 114 Nej,
sammanräkningen visar 166 Ja och 149 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

4:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 34, punkt. 4:o litt. b.)

Den, som vill, att för beredande af aflöning åt en andre ryttmästare och en andre adjutant vid Lifgardet till häst anslaget till detta regemente må med 7,585 kronor höjas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om berörda anslagsförhöjning icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 76 Ja och 116 Nej.

Gemensamma omröstningar. Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt (Forts.) nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 84 Ja och 39 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 76 Ja och 116 Nej, sammanräkningen visar 160 Ja och 155 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

5:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 34, punkt. 4:o litt. c.)

Den, som vill, att Riksdagen till aföning för en ryttmästare af andra klassen vid Husarregementet Konung Carl XV må i detta rege- mentes anslag bevilja förhöjning med 4,425 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om berörda anslagsförhöjning icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingätt, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 76 Ja och 115 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 88 Ja och 39 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 76 Ja och 115 Nej, sammanräkningen visar 164 Ja och 154 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

6:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 34, punkt. 5:o, samt N:o 43.)

Den, som vill, att Riksdagen för gevärstillverkning beviljar ett extra anslag af 50,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har något anslag till berörda ändamål icke blifvit af Riksdagen beviljad.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seglarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 63 Ja och 125 Nej.

*Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)*

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 79 Ja och 48 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 63 Ja och 125 Nej, sammanräkningen visar 142 Ja och 173 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

7:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 34, punkt. 6:o.)

Den, som vill, att Riksdagen, till anskaffande af ett skjutfält för Svea artilleriregemente, beviljar ett belopp af 270,700 kronor och deraf såsom extra anslag för år 1879 anvisar 100,000 kronor samt i sammanhang dermed i underdånighet anhåller, att Kongl. Maj:t täcktes låta tillse, huruvida icke det för berörda regemente behöfliga skjutfält må kunna anskaffas för billigare pris än derför nu blifvit beräknadt, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af medel till ett skjutfält för Svea artilleriregemente icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seglarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 54 Ja och 137 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 81 Ja och 46 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 54 Ja och 137 Nej, sammanräkningen visar 135 Ja och 183 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

8:de omröstningen:

(Forts.)

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 34, punkt. 7:o.)

Den, som vill, att Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af anslag för Karlsborgs fästning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att till byggnadsarbeten vid nämnda fästning anvisas för år 1879 ett extra anslag af 284,100 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på det sätt bifallit Kongl. Maj:ts nådiga framställning, att till byggnadsarbeten vid Karlsborg anvisats för år 1879 ett extra anslag af 184,100 kronor; hvarjemte Riksdagen beslutat, att, vid anmälan här af, i underdånighet anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta före nästa riksdag utreda, huruvida icke de nu till uppförande afsedda sjukhusbyggnaderna lämpligast böra af trä förfärdigas, samt derefter till Riksdagen göra den framställning i ämnet, hvar till utredningen må finnas föranleda.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkning, och utföll omröstningen med 70 Ja och 121 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 82 Ja och 42 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster

eller 70 Ja och 121 Nej,

sammanräkningen visar 152 Ja och 163 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

9:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 35, punkt. 1:o.)

Den, som vill, att Riksdagen må, med de af Kongl. Maj:t föreslagna vilkor och förbehåll i afseende å förändrad organisation af och lönerreglering för landtmäteristyrelsen, godkänna det af Kongl. Maj:t framställda förslag till ny stat för detta embetsverk, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, med godkännande i öfrigt af ej mindre de af Kongl. Maj:t föreslagna vilkor och förbehåll i afseende å för-

ändrad organisation af och lönerreglering för landtmäteristyrelsen än *Gemensamma omröstningar.*
äfvén det af Kongl. Majt framställda förslag till ny stat för detta *(Forts.)*
embetsverk, beslutat,

dels att aflöningen för chefen, sekreteraren, fiskalen och aktuarien skall bestämmas på följande sätt:

	Lön. kronor.	Tjenstgörings- penningar. kronor.	
Landtmäteridirektören	5,000: —	2,000: —	
1 Landtmäterisekreterare	3,000: —	1,500: —	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 Landtmäterifiskal	2,500: —	1,500: —	
1 Aktuarie och registrator ...	1,800: —	1,200: —	

dels ock att vid bestämmelsen om rätt till semester skall intagas det vilkor, att semester får åtnjutas, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkning, och utföll omröstningen med 55 Ja och 132 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställt, hade utfallit med 96 Ja och 31 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 55 Ja och 132 Nej, sammanräkningen visar 151 Ja och 163 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

10:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 35, punkt 3:o.)

Den, som vill, att för utförande af de under år 1879 erforderliga nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade jernvägar äfvensom för anskaffande af fasta maskiner till de mindre reparationsverkstäder, hvilka för vården af nya jernvägsliniers rörliga materiel komma att uppsättas, må anvisas ett särskildt anslag för nämnda år till belopp af 800,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen till berörda ändamål anvisat för år 1879 ett särskildt anslag af 600,000 kronor.

Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seglarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 67 Ja och 121 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 80 Ja och 49 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 67 Ja och 121 Nej, sammanräkningen visar 147 Ja och 170 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

11:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 35, punkt 5:o.)

Den, som vill, att för beredande af tillgång för anställande af fiskeri-instruktörer anslaget till »fiskerinäringens understöd» höjes med 11,400 kronor eller från 18,600 kronor till 30,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om höjande af anslaget till »fiskerinäringens understöd» icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seglarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 38 Ja och 148 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam-maren samtidigt anstald, hade utfallit med 79 Ja och 47 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 38 Ja och 148 Nej, sammanräkningen visar 117 Ja och 195 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

12:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 36, punkt 1:o.)

Den, som vill, att det Stats-Utskottets utlåtande N:o 10 bilagda förslag till stat för Generalpoststyrelsen må jemte de i afseende å den

nya aflöningen ifrågasatta, uti omförmälda utlåtande intagna vilkor och förbehåll vinna Riksdagens godkännande; dock med det tillägg, att den embets- och tjänstemännen medgifna semester endast får åtnjutas när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, röstar

*Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)*

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har berörda förslag till stat för Generalpoststyrelsen jemte de i afseende å den nya aflöningen af Stats-Utskottet föreslagna vilkor och förbehåll vunnit Riksdagens godkännande, med den förändring, att för Generalpostdirektören lönen bestämts till 7,000 kronor och tjänstgöringspenningar till 3,000 kronor, med vilkor att, om Generalpostdirektören åtnjuter fri bostad, den kontanta lönen skall, så länge denna förmån kvarstår, minskas med 1,000 kronor.

Sedan voteringszedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringszedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknning, och utföll omröstningen med 21 Ja och 164 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 76 Ja och 51 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster
eller 21 Ja och 164 Nej,
sammanräkningen visar 97 Ja och 215 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

13:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 42.)

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, Riksdagen må besluta, det för statens räkning skall, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af Styrelsen för statens jernvägstrafik upprättade och förordade plan, anläggas en jernväg af 4,83 fots spårvidd från norra stambanan vid Karlberg till Lilla Värtan med station i närheten af nämnda sjö, hvilken anläggning beräknats kosta kronor 1,250,000; samt, enär för samma jernvägsanläggning erfordras staten tillhörig under Kongl. Djurgården lydande mark, medgifva, att ersättning för in-trång och förluster, som genom jernvägsanläggningen kunna tillskyndas antingen enskilda personer under den tid, nu gällande jordupplåtelser ega bestånd, eller innehafvare af der befintliga boställslägenheter under en tid af högst femton år från och med år 1879, må till vederbörande, efter behörigen verkställd och godkänd uppskattning, af stats-medel gäldas; och

Gemensamma
omröstningar.

(Forts.)

vidare medgifva:

1:o att, i händelse det till följd af jernvägsanläggningen skulle finnas nödigt att till annan af Kongl. Maj:t anvisad plats förflytta den så kallade Hjortparken och de Svea artilleriregemente tillhöriga stallar, kostnaden för dessa flyttningar, hvilka böra af Styrelsen för statens jernvägstrafik ombesörjas, må af statsmedel utgå;

2:o att, såsom bidrag till bestridande af kostnaden för hamnanläggning vid Lilla Värtan samt utförande af åtskilliga dermed sammanhängande och i kostnadsförslagen närmare angifna arbeten, hvilka äro till nytta för statens jernvägstrafik och Stockholms kommun gemensamt, men skola genom stadens försorg utföras, Stockholms stad må tillerkännas ett belopp af 100,000 kronor, att utbetalas under loppet af år 1880, mot rättighet för statens jernvägstrafik att för all framtid afgiftsfritt begagna de å en kostnadsförslaget bifogad plansch II utmärkta stenkolsupplagsplatser, hvilka skola till Styrelsen för statens jernvägstrafik af Stockholms stad öfverlemnas fullständigt planerade och enligt förslaget försedda med kajer, vid hvilka 20 fot djupgående fartyg kunna angöra; och

3:o att, under vilkor och förutsättning att Stockholms stad, enligt åtagande, samtidigt med jernvägsbyggnaden företager och på sin bekostnad fullbordar anläggandet å det föreslagna stället vid Lilla Värtan af en hamn med tillhörande upplagsplatser jemlikt plan, som, uppgjord efter hufvudgrunderna i det af Styrelsen för statens jernvägstrafik upprättade förslag, kan blifva af Kongl. Maj:t fastställd. Stockholms stad må, utan ersättning till statsverket, erhålla upplåtelse af de å en planen bifogad karta, litt. K, dels med grön, dels med brun färg jemte bokstäfverna C, D, F, E och I utmärkta områden af Djurgården med vattnet derinvid, att tillträdas, de med bokstäfverna C och D betecknade områden genast och det öfriga i den mån staden finnes deraf vara i behof för hamnen eller för upplags- och byggnadsplatser, mot skyldighet för staden att dels åt Lifregementets dragoncorps bereda ny lämplig lägerplats för en kostnad, ej öfverstigande 5,000 kronor, dels förvärifa eller till lämplig plats förflytta å denna mark nu uppförda byggnader, hvaribland de Lifregementets dragoncorps tillhöriga byggnader och den i Lindarängen befintliga skottvall af sten, dels i den ordning, som kan varda af Kongl. Maj:t bestämd, utgifva ersättningar för intrång och förlorade inkomster ej mindre till djurgårdskassan, än äfven till innehafvare af boställen och enskilda lägenheter enligt de grunder, som ofvan föreslagits för dylika ersättningar af statsmedel, dels ock kostnadsfritt upplåta den staden tillhöriga mark, som kan blifva för jernvägsanläggningen enligt fastställd plan erforderlig; samt slutligen, i händelse af bifall till hvad sålunda föreslagits, för ändamålet bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett särskildt anslag till belopp af 1,350,000 kronor att utgå med 750,000 kronor under år 1879 och 600,000 kronor under år 1880, med rättighet för Kongl. Maj:t att af det för år 1879 anslagna belopp förskottsvis anvisa 100,000 kronor att utgå redan under innevarande år, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvan omförmälda förslag ej vunnit Riksdagens bifall. *Gemensamma omröstningar.*

(Forts.)

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknning, och utföll omröstningen med 82 Ja och 109 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 93 Ja och 36 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 82 Ja och 109 Nej, sammanräkningen visar 175 Ja och 145 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

14:de omröstningen:

(enligt Banko-Utskottets memorial N:o 9.)

Den som, i enlighet med Banko-Utskottets af Andra Kammaren gillade förslag, vill, att af Riksbankens under år 1877 upplupna vinst, utgörande 2,743,464 kronor 91 öre, ett belopp af 1,350,000 kronor skall öfverlemnas till statsverket samt återstoden åt Riksbanken bibehållas, att, då fullmäktige i Riksbanken finna sådant lämpligen kunna ske, begagnas till inköp af goda utländska statspapper, hvilka vid behof kunna användas för att stärka Riksbankens metalliska kassa, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i enlighet med Första Kammarens beslut, bifallit Banko-Utskottets ifrågavarande hemställan med den förändring, att af Riksbankens under år 1877 upplupna vinst skall, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag, ett belopp af 1,700,000 kronor till statsverket öfverlemnas.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknning, och utföll omröstningen med 156 Ja och 33 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 51 Ja och 76 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 156 Ja och 33 Nej, sammanräkningen visar 207 Ja och 109 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

§ 4.

Föredrogos, men blefvo för andra gången bordlagda:

Stats-Utskottets utlåtanden N:is 8 och 44; samt

Andra Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 5 (i samlingen N:o 23).

§ 5.

Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.

Förekom till behandling Lag-Utskottets utlåtande N:o 24, i anledning af väckta motioner om ändring i gällande bestämmelser angående presterliga sysslors tillsättande.

Punkten 1:

I en af Herr *Fr. Grafström* inom Första Kammaren afgifven motion (N:o 6) var föreslaget:

»att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse innefattande anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes i grundlagsenlig ordning bereda en förändring af författningarna angående presterlig befördran i hufvudsaklig öfverensstämmelse med följande grunder i afseende på förslags upprättande:

1:o. Vid upprättande af förslag till lediga presterliga tjänster skall intet afseende fästas på den klassifikation af lägenheterna, som för andra ändamål kan anses vara behöflig, utan skall domkapitlet bland de kompetente sökande uppföra i första rummet på förslaget den, som med afseende på personlig begåfning, väl vitsordad tjenstgöring och den sökta sysslans särskilda behof anses vara den mest lämplige.

2:o. I andra rummet skall domkapitlet uppföra den bland de öfriga sökande, som bäst vitsordas med afseende på ådagalagd lärdom.

3:o. I tredje rummet skall domkapitlet uppföra den, som bland de då kvarstående sökande längsta tiden i kyrkan tjenstgjort.

4:o. Skulle, sedan det första förslagsrummet blifvit fylldt, bland de öfriga sökande icke någon anses innehafva sådan lärdom, som kan berättiga honom till det andra förslagsrummet, så skall detta såsom det tredje upprättas med hänsyn till tjensteålder;

äfvensom att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t afgifva underdånig skrifvelse, innefattande anhållan att Kongl. Maj:t täcktes bereda en sådan förändring i nu gällande lagstiftning för presterlig befodringsrätt, att presterlig syssla kan sökas af kompetent sökande, tillhörande hvilket stift som helst.»

Utskottet hade, i anledning af berörda motion, uti förevarande punkt hemställt:

att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse, innefattande anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes i grundlagsenlig ordning bereda en förändring af författningarna angående presterlig befördran i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grunder i afseende å förslags upprättande, som Herr *Grafström* uti sin ifrågavarande motion framlagt.

Enligt anteckning å utlåtandet, voro reservationer mot nämnda hemställan inom Utskottet anmälda

dels af Herr *von Gegerfelt*, med hvilken Herr *Lindgren* instämt; och dels af Grefve *Mörner*, Friherre *Akerhielm* samt Herrar *Samzelius*, *Sundell*, *Fröberg* och Friherre *Nordenfalk*.

*Om ändring
af författningarna ang.
presterlig
befordran.
(Forts.)*

Efter det Utskottets förslag blifvit uppläst, anförde

Friherre Nordenfalk: Då jag låtit anteckna mig såsom reservant mot den nu föredragna punkten, anhåller jag att i korthet få angifva mina skäl därför. Jag delar visserligen utskottsmajoritetens mening, att de af Herr Grafström föreslagna grunderna för presterliga sysslors tillsättande i allmänhet torde vara lämpliga och egnade att utgöra grundval för nya bestämmelser på detta område, enär i desamma församlingens bästa satts främst. Att jag icke desto mindre reserverat mig, har hufvudsakligen varit af samma skäl som Herr Ordföranden i Utskottet gjort det, nemligen att jag icke anser lämpligt och formenligt att Riksdagen nu i detta hänseende aflåter någon underdånig skrifvelse. Jag har mer än en gång deltagit i skrivelser till Kongl. Maj:t, med förnyad erinran om Riksdagens redan förut uttalade mening i sådana frågor, der det visat sig att Kongl. Maj:t tills vidare lemnat föregående skrivelser å sido. Här är icke så fallet; här veta vi alla att med anledning af föregående skrivelser i denna riktning en komité blifvit tillsatt, att dennas betänkande är afgifvet, och att detta blifvit granskadt af Högsta Domstolen. Då dess yttrande, till största delen åtminstone, är tryckt, torde det vara Herrarne bekant, att Högsta Domstolens hufvudsakliga anmärkningar icke gälla de punkter, som af Herr Grafströms motion beröras. Det synes mig därför ytterst antagligt, att Kongl. Maj:t kan komma att till det i år sammanträdande Kyrkomötet och derefter till nästa Riksdag framlägga åtminstone de delar af komiterades förslag, som må i sagda afseende anses lämpliga. Det är under sådana förhållanden, och då ärendet i större omfattning redan föreligger, som jag tror det vara oegentligt att Riksdagen nu aflåter förnyad skrifvelse.

Det är på dessa grunder som jag reserverat mig mot Utskottets skrifvelse och som jag tillåter mig hos Herr Talmannen anhålla om proposition på afslag å den föredragna punkten.

Herr Linder: Att frågan om ordnande i lagstiftningsväg af de förhållanden, som angå presternes befordringsrätt, är en ganska vigtig och på samma gång en mycket svår fråga, det torde ej vara svårt att inse. Svenska kyrkan, vår evangeliskt lutherska kyrka, hade från sin första tillstymmelses uppkomst år 1527 att arbeta med ordnandet af dessa förhållanden allt intill dess 1686 års kyrkolag utfärdades. Ty de få antydningar, som finnas i 1571 års kyrkoordning rörande den presterliga befordringsrätten, lemna i sjelfva verket alla detaljer i detta hänseende å sido; och vi veta, att under den tid, som förflöt ända till 1686 års kyrkolag utkom, många förslag till ordnande af detta förhållande voro å bane, men hvarken lagstiftning eller praxis kom till något fixerad eller bestämdt förr än Carl XI:s kyrkolag såg dagen. Huru-

Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.
(Forts.)

vida motionären och Utskottet ansett denna fråga innebära några svårigheter eller icke, det vågar jag icke afgöra; visst är, att den motion, som nu föreligger, och som Utskottet tillstyrkt, också i fjor förelåg till Riksdagens behandling och då blef afslagen. I år återkommer denna motion med fullkomligt oförändradt utseende likasom också med fullkomligt oförändrade pretentioner. Då jag vid sista riksdagen var i tillfälle att lemna mitt ringa bidrag till granskningen af den samma motionen, ber jag nu att med några ord få fortsätta denna granskning.

I motionen, deri Utskottet helt och hållet instämt, uppställas icke en befordringsgrund, utan *tre* sådana, tre fullkomligt skilda, olika och af hvarandra alldeles oberoende grunder. Det heter i motionen, att »vid upprättande af förslag till lediga presterliga tjänster skall domkapitlet bland de kompetenta sökande uppföra i första rummet på förslaget den, som med afseende på personlig begåfning, väl vitsordad tjänstgöring och den sökta sysslans särskilda behof anses vara den mest lämplige». På andra förslagsrummet skall, utan afseende å de i första momentet angifna egenskaper, blott egenskapen att vara bäst vitsordad med afseende på ådagalagd lärdom vara den grund, hvarefter befordring skall ske vid presterliga sysslors tillsättande, likasom i tredje rummet endast åldern.

För att nu till en början fästa mig vid hvad som förekommer i mom. 1, finner jag att den sökande, för att kunna af domkapitlet föreslås, först och främst skall hafva »personlig begåfning». Hvad menas nu med *personlig* begåfning? Begåfning i allmänhet får väl anses vara det samma som »godt hufvud», »snille» eller dylikt; — men här står *personlig* begåfning. Det står icke att denna begåfning skall vara presterlig eller lämpa sig särskildt för den tjänst, som här är i fråga — nej, det skall vara *personlig* begåfning. Söker man nu utreda, hvad som ligger i detta begrepp, så kunde man anse att det skall vara en begåfning, som särskildt tillhör en person i fråga, och icke är någon annans. Huruvida detta är meningen, lemna jag derhän. Det är ju också möjligt, att man menar, det denna personliga begåfning skall vara sådan, att hon karakteriserar den person, som har henne. Ja, i så fall kan ju denna begåfning vara lika väl en yttre som en inre. Hon kan hafva afseende på sättet att skicka sig, hon kan syfta på utseende eller på andra dylika personliga företräden.

Oafsedt den olika tolkning, till hvilken föreskriften om personlig begåfning således lemna tillfälle, innebär denna föreskrift i alla hänseelser en så stor obestämdhet beträffande de grunder, som härvid böra komma i fråga, att man icke skulle göra Lag-Utskottet någon större otjänst, än om man ålade Utskottet sjelft att söka tillämpa denna föreskrift. Hon blir, enligt mitt förmenande, i tillämpningen förenad med nästan obotliga svårigheter.

Hvad angår bestämningen om väl vitsordad tjänstgöring, är denna i så måtto riktig, att detta vitsord bör gifvas af den myndighet, som har att öfvervaka den sökandes tjänstgöring. Således ligger i denna bestämning något objektivt, något som den myndighet, hvilken har att upprätta förslaget, kan klart fatta och i enlighet med gifna föreskrifter tillämpa.

Hvad deremot angår bestämningen om lämplighet i afseende å den

sökta sysslans särskilda behof, så lider denna, likasom föreskriften om den personliga begåfningen, af det felet, att hon är subjektivt hållen och obestämd, hvarigenom det lemnas fullkomligt åt den förslagsupprättande myndighetens godtycke att efter tycke och smak göra tillämpningen. En lagbestämmelse anses vanligen vara bristfällig och gifva anledning till klander redan derigenom, att hon till följd af förbiseende eller oklart sammanhang i sjelfva sin affattning lemnar rum för godtycke i tillämpningen. Här kan man icke säga att detta eger rum; här blir godtycket rent af med öppna ord legaliseradt. Ty huru skall denna föreskrift kunna tillämpas utan att fullständigt taga i anspråk det subjektiva godtycket hos den tillämpande? Svaret härpå gifver sig sjelft. I öfrigt föreskriften att den sökande, för att kunna uppföras på första förslagsrummet, skall med afseende å den sökta sysslans »särskilda behof» anses vara den »lämplige», också en så stor svårighet i tillämpningen, att jag icke vet huru en myndighet skall bära sig åt för att fullgöra henne. Skall detta behof vara tillfälligt eller konstant med afseende på den lägenhet, som sökes? Är behofvet af tillfälligt art, kan väl vid förslags upprättande dervid icke fästas något afseende. Är det åter af mera konstant beskaffenhet, så skulle det väl kunna så objektivteras, att föreskriften icke företedde en alldeles olidlig svårighet för den myndighet, som skall tillämpa den. Är det med nu föreslagna formulering sagdt, att i fråga varande »särskilda behof» uppfattas af den väljande församlingen eller den utnämmande myndigheten på samma sätt som af det förslagsupprättande konsistoriet?

Om ändring af författningarna ang. presterlig befordran.
(Forts.)

För att nu återgå till den första bestämningen eller den om personlig begåfning, skall jag be att få erinra, att godt hufvud eller med andra ord den anstrykning af snille eller öfverlägsenhet, hvaraf denna personliga begåfning väl skulle bestå, är någonting, hvaröfver ingen kan erhålla eller meddela intyg. De mest lyckliga anlag utgöra i sjelfva verket endast ett slags råvara. De betyda ingenting förr än de blifvit genom utveckling förädlade samt genom arbete och ansträngningar så att säga härdade och dugliggjorda. Så vidt icke således de goda anlagen kunna manifesteras på något sätt, hvarigenom de blifva åtkomliga för det objektiva omdömet, är det omöjligt att i det hänseende, hvarom här är fråga, deröfver afgifva något embetsutlåtande eller vitsord. Dock är det både Utskottets och motionärens mening, att man skall å denna bestämning icke blott fästa, utan i *första* hand fästa afseende.

Beträffande andra momentet af förevarande förslag, eller att domkapitlet skall i andra rummet uppföra den bland de öfriga sökande, som bäst vitsordas med afseende på ådagalagd lärdom, så felar icke blott motionären, utan framför allt Utskottet, som framlagt förslaget såsom sitt, mot sin egen regel. Det säges ju på ett annat ställe i betänkandet, att det icke är gifvet, att lärdom i och för sig gör en person duglig att förvalta lärareembetet i en församling eller vara dess pastor och själasörjare. Här i detta andra moment står emellertid den lärde mannen visserligen icke i första hand såsom duglig till det embete, han söker, men han står dock som ett slags reserv åt den, hvilken har den personliga begåfningen. Är han icke i och för sig duglig, huru kan han då blifva det ens i andra hand eller såsom reserv? Är sådant egnadt att uppmuntra lärdomen i den svenska kyrkan?

Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.
(Forts.)

Komma vi så till tredje momentet af förslaget, så är den personliga begåfningen bortkastad, och den väl vitsordade tjänstgöringen kommer icke längre på tapeten, icke heller lämpligheten för den sökta sysslans särskilda behof. Der är äfven lärdomen, till och med såsom reserv, kommen till korta. Der är *blott* fråga om ålder, men, märkom det väl, mine Herrar, ålder i *kyrkans* tjänst.

Deraf kan man med rätta sluta till att man vid de två föregående momenten icke får fästa afseende vare sig vid personlig begåfning för *kyrkans* tjänst eller väl vitsordad tjänstgöring i *kyrkan*, eller vid ådagalagda lärdomsmeriter i och för *kyrklig* verksamhet. Arbete i *kyrkans* tjänst är sålunda först i *tredje* rummet berättigande till åtanka vid *kyrkliga* sysslors tillsättande, men, märk väl, detta arbete får ej qualificeras annorlunda än som »*ålder* i tjensten». Detta är i snörrät motsats till den nu för tiden annars allt mer och mer framträdande tendens till reformerande af befordringsväsendet i kyrkan.

Af hvad jag nu tagit mig friheten nämna framgår, att det framlagda förslaget till lag för presterliga sysslors tillsättande lider af sådana svagheter med hänseende till tillämpningen och i afseende å de praktiska konsekvenser, det skulle medföra, att, derest det blefve lag, det skulle blifva delvis omöjligt och delvis vådligt att i praxis genomföra.

Om vi nu se efter, hvilka stadganden för närvarande gälla i afseende å presterliga tjänsters tillsättande och hvilka såsom förment olämpliga skulle undanrödjas genom det nu framställda förslaget, finna vi att det hufvudsakligen är de föreskrifter, som finnas i den närmare preciseringen af 1686 års kyrkolag eller i 1786 års författning, hvilka i detta hänseende nu förnämligast äro att tillämpa. Enligt denna förordning är det egentligen tvenne omständigheter som hufvudsakligen utgöra befordringsgrunderna för anställning i kyrkans tjänst, nemligen *skicklighet* och *förtjenst*. Några andra objektiva grunder härför kunna äfven svårigen uppställas, än den skicklighet som, byggd på teoretisk grund, genom praktiskt tillgodogjorda kunskaper förvärfvats, och den förtjenst som vunnits genom ådagalagd både vilja och förmåga att utöfva den verksamhet, som kyrkan kräfer. Några andra grunder för ifrågavarande befordran, än dem jag nyss nämnt, kunna enligt mitt förmenande svårigen uppställas. De äro också ännu i dag gällande. Med dem är också församlingen bäst tjent. Man har visserligen sagt, att genom Kongl. brefvet den 22 Mars 1798 och genom Kongl. brefvet den 24 Januari 1811, då man upprättade särskilda klassifikationer af pastoraten, fördes de presterliga befordringslagarne in på en afväg. Jag medgifver att man gjort detta, då man indelade pastoraten i 3 klasser och bestämde att 1:sta klassens pastorat skulle hufvudsakligen hållas tillgängliga för lärdomsmeriter, 3:dje klassens för åldersmeriter och att 2:dra klassen skulle vara en kompromiss mellan de andra båda, der både lärdomsmeriter och tjensteår skulle med hvarandra afvägas. En omständighet som dock bör beaktas är äfven, att 1786 års välbetänkta förordning i sjelfva verket aldrig förändrats, utan endast erhållit vissa mindre modifikationer genom de senare utkommande förordningarne, och att dessutom äfven dessa modifikationer numera genom Kongl. cirkulärbrefvet den 31 Maj 1867 blifvit till sin menliga verkan undanröjda.

I detta bref heter det nemligen »att den genom Kongl. Cirkulärbrevet den 21 Augusti 1786 konsistorierna meddelade föreskrift, att vid upprättande af förslag till kyrkoherdelägenheter hafva afseende icke allenast på de sökandes lärdom och tjensteålder utan äfven på den kändedom, nit och försigtighet, hvarmed de skött dem förut anförtrodda kall, icke må anses hafva undergått förändring genom senare i ämnet gifna författningar».

Om ändring af författningarne ang. presterlig befordran.
(Forts.)

Under sådana förhållanden kan man anse att den i närvarande stund hufvudsakligen gällande författningen är den nämnda af år 1786 och, då denna författning i klarhet, skärpa och bestämdhet lemna det nu föreliggande förslaget långt efter sig, torde det icke vara af behof påkalladt att utbyta densamma emot det förslag, jag nu tagit mig friheten att karakterisera.

Vill man nu vidare jemföra den af Herr Grafström föreslagna förändringen i befordringsväsendet för presterskapet med det förslag till ny kyrkolag, som af en dertill särskildt förordnad komité blifvit framlagdt, skall äfven detta förslag finnas i många hänseenden lemna det nu föreliggande långt efter sig.

Det skäl, som af den näst föregående talaren anfördes, nemligen att vi snart hade att i denna fråga vänta ett förslag, som genomgått Högsta Domstolens pröfning, förtjenar nog äfven afseende, men förnämligast på grund af det nu föreliggande förslagets opraktiska och i afseende på genomförandet omöjliga beskaffenhet är det som jag nu tager mig friheten att yrka afslag å såväl motionärens förslag som å Lag-Utskottets hemställan i förevarande fråga.

Herr Stråle: Jag måste börja med att bekänna, att jag icke är på långt när så hemmastadd i de presterliga befordringslagarne som den siste ärade talaren, och det må nu betraktas såsom ett fel, men det kan jag icke hjälpa. Jag vill också bekänna, att jag icke håller mycket på skilnaden emellan det nu af Utskottet framlagda förslaget till skrifvelse och den reservation, i hvilken Friherre Nordenfalk instämt. Det talades mycket om saken i Utskottet och det syntes mig att i det skick, frågan nu befinner sig, kan det vara temligen likgiltigt, om Riksdagen aflåter en skrifvelse eller icke, emedan frågan i alla fall är under behandling. Orsaken, hvarför jag likväl icke reserverade mig, är att, såvidt jag kunnat göra frågan klar för mig, går Herr Grafströms motion i principen i en rigtning, som jag för min del gillar, och skiljer sig denna princip högst väsentligt från de grundsatser, som äro gällande uti nuvarande presterliga befordringslagar. Den princip är nemligen i Herr Grafströms motion uttryckt att, såvidt jag rätt fattat hans mening, han mera än nu gällande lagar lägger vikt på att församlingarne blifva tillgodosedda med sådana prester, som för dem äro behöfliga, i stället för att de nuvarande befordringslagarne gå ut på att presterna sjelfva skola blifva tillgodosedda med hvad de behöfva, och den uppfattningen bekräftas uppenbarligen af Kongl. brefvet den 22 Mars 1798, som stadgar att pastoraten skola i förhållande till sin godhet indelas i tre klasser, hvilka jag skulle vilja benämna de feta pastoraten, de mindre feta och de magra, genom hvilken indelning jag

Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.
(Forts.)

icke kan finna att församlingarnes fordringar på sina religionslärare blifvit i någon mån rätt uppfattade.

Med all aktning för den siste ärade talarens omdöme, i afseende på Kongl. brefvet den 21 Augusti 1786, att detsamma skulle i afseende på klarhet och skärpa vara fullt tillfredsställande, så vill jag dock påstå, att denna klarhet och skärpa hufvudsakligen går ut på att bestämma att det är prestmännen, som i första rummet böra tillgodoses. Det må vara att detta i fordna tider kunde vara nödigt för att uppmuntra presterna till att förvärfva sig lärdom, men det torde väl vara ådagalagdt att detta i allmänhet icke varit till församlingarnes båtnad. Så länge i svensk lag står qvar att lärdom skall gå i främsta rummet, och dervid icke särskildt uttryckes att det skall vara religiös lärdom, som dervid skall tagas i betraktande, utan vetenskaplig bildning i allmänhet, så synes det mig att man i detta afseende icke inslagit på den rätta vägen.

Jag vill eller kan icke följa den siste ärade talaren i hans kritik öfver Herr Grafströms förslag. Det må väl vara möjligt och troligt, att detsamma kan behöfva nagelfaras, men det vill jag dock påstå, att icke gifver förslaget anledning till sådana anmärkningar, som den siste talaren tillåtit sig att göra.

Han fästade sig i första rummet vid det af motionären begagnade uttrycket »personlig begåfning». Det bevisar mer än vanlig blygsamhet i fråga om eget omdöme, när man säger att man icke vet huru man skall uttyda orden: »personlig begåfning». Jag vill göra honom uppmärksam på att han icke läste upp punkten i sin helhet, ty då synes det klart att Herr Grafström icke blott tager i betraktande den personliga begåfningen hos den sökande, utan äfven att denne skall med afseende å »väl vitsordad tjenstgöring och den sökta sysslans särskilda behof» vara den mest lämplige. Af detta synes det mig vara alldeles klart och för mig har derutinnan aldrig uppstått någon tvekan, att med personlig begåfning bör förstås lämplighet och förmåga att arbeta i kyrkans tjenst, att väcka hos församlingen nit för religionen, att bibringa församlingen det heliga ordet på ett sätt, som för densamma blifver begripligt, samt att vara en fader och rådgifvare för församlingens medlemmar. Detta synes mig vara i första rummet dermed afsedt. Såvidt jag kunnat läsa våra nu gällande befordringslagar, så är derom ingenting stadgadt. Att nu Herr Grafström vill göra en förändring i dessa stadganden, så att man skall lägga mera vikt på hos sökande befintlig rent presterlig begåfning, synes mig icke vara något fel i hans förslag, särdeles som han derjemte har föreslagit att lärdom skall berättiga till det andra förslagsrummet och ålder i tjensten till det tredje. Detta har jemväl varit föremål för mycket klander från den siste ärade talaren, men så länge man bibehåller den oformligheten, att uppsätta tre personer å förslag, så synes det mig vara besynnerligt, om icke denna ordning mellan dessa båda egenskaper bör iakttagas, att lärdomen får det andra och tjensteåren det tredje rummet.

Såsom jag förut sagt, så vill jag icke följa den siste ärade talaren i hans kritik och vill gerna erkänna, att det kan mycket väl hända att Herr Grafströms förslag, hvad ordalagen beträffar, kan tåla vid att

grundligt bearbetas, men sjelfva principen deri är dock otvivelaktigt den rätta, och jag kan icke neka till att i betraktande af den tid, i hvilken vi lefva, man bör sträfva i den rigtningen att å förslag till presterliga befattningar må komma att förnämligast uppföras män, som kunna med kraft och lefvande intresse ingripa i de religiösa rörelserna. Man klagar öfver kolportörsverksamheten och dess ingripande i presternas embetsgöromål. Jag vill icke gå djupt in i den frågan, men jag kan säga att min tanke är, att om man vid tillsättande af presterliga befattningar såge mera på församlingarnes behof af i religiöst afseende vakna och verksamma själasörjare, så skulle antalet af kolportörer betydligt minskas.

Om ändring af författningarne ang. presterlig befordran.
(Forts.)

Nu skulle man visserligen med den förste ärade talaren kunna säga, att hela saken redan är beroende på afgörande af Kongl. Maj:t, Högsta Domstolen och Kyrkomötet, så att Riksdagen icke behöfde ånyo göra framställning derom; låt vara att så förhåller sig, men är det en sanning, att en genomgripande förändring uti ifrågavarande förhållanden är af behof påkallad, synes det mig äfven riktigast att Riksdagen genom en skrifvelse, sådan som den nu af Utskottet föreslagna, angifver, att den väg på hvilken man, att döma efter det afgifna komitébetänkandet, synes vilja inslå, icke är den rigtiga.

Herr *Anders Persson* instämde med Herr Stråle.

Herr Torpadie: Det är med mera än vanlig förlägenhet jag i dag dristat begära ordet i denna fråga, enär jag tvingas att nu yttra mig gent emot den ärade representanten från Vesterås — en man, för hvilken jag hyser den största högaktning och vördnad, icke endast för hans lärdom och större insigter i nu föreliggande fråga, än dem jag eger, utan i synnerhet för det varma nit han alltid visat för kyrkan, till hvars varmaste vänner äfven jag alltid räknat mig.

Vi hafva emellertid, under det vi, såsom jag förmodar, sträfva till samma mål, temligen divergerande åsikter om vägen, på hvilken detta kan uppnås. Att Lag-Utskottet i år dristat tillstyrka Riksdagen att antaga den del af motionen, som nu är i fråga, lär väl icke kunna anses så förunderligt, då Utskottet i fjol hemstälde om bifall till och denna Kammare med icke obetydlig majoritet godkände, om jag icke missminner mig, just detsamma, som Utskottet i den nu föredragna punkten tillstyrkt. Den aktade talaren från Vesterås rigtade ganska skarpa anmärkningar mot förslaget. Jag ber dock att få erinra honom om, att hvad man här sökt vinna, har varit att i någon mån återgå till den ståndpunkt uti ifrågavarande hänseende, som han med några ord vidrörde; jag syftar nemligen på förhållandena före år 1686. Otvivelaktigt är, att församlingarnes rätt att till själasörjare få dem, de önskade, var vida bättre tillgodosedd före denna tid, än sedermera, och jag erinrar mig rätt lifligt en ganska karakteristisk tilldragelse, som finnes berättad, om jag icke missminner mig, uti Wieselgrens förtjenstfulla afhandling »Ny Smålands beskrifning». En liten församling — jag tror det var i det gamla Varend — hade fått sig tillskickad en kyrkoherde, som den icke var nöjd med. Den hade i stället begärt att få en annan och fortfor ihärdigt uti sin vägran att låta den förre

Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.
(Forts.)

tjenstgöra. Emellertid skred man hvarken till begagnande af viten eller andra tvångsåtgärder för att förmå församlingen till eftergift, ty så grannlaga ansågs saken. Ja, till den grad respekterades församlingens rätt, att till och med den enväldige konung Carl XI korresponderade med församlingen och uppmanade den att åtnöjas med den kyrkoherde, som blifvit vald. Så stod saken oafgjord under några månader, till dess konungen ännu en gång uppmanade församlingen att med hänsyn till den då snart tillstundande högtiden — jag minnes ej om det var Påsk eller Pingst — gifva vika, på det att under denna tid församlingen icke skulle vara i saknad af Guds ord och de heliga sakramenten, och detta var ett skäl, för hvilket man, såsom alltid varit fallet inom svenska kyrkan, böjde sig. Hvad jag nu här anfört, har endast varit i förbigående och för att visa, huru man i fordnå dagar aktade församlingarnes rätt att sjelfva utse sina själasörjare. Naturligtvis är det icke min mening att nu uppmontra till dylika kraftåtgärder från församlingarnes sida. Hvad som man emellertid hufvudsakligen klagar öfver, och med skäl, är pastoratens indelning i klasser, och huru man än må se saken, lär det väl icke kunna bestridas, att man härmed velat i främsta rummet tillse, att presterskapet blir försörjdt och väl försörjdt. För min del kan jag omöjligen se något förnuftigt skäl, hvarför de församlingar, som bäst kunna aflöna sina tjänstemän, böra hafva företrädesvis lärda män till kyrkoherdar, under det att i de församlingar, der kyrkoherdebefattningarna äro mindre inkomstgifvande, förmåligast personer, hvilka uppnått en viss ålder och derjemte hafva en viss lärdom, och i de församlingar, som i nyssnämnda hänseende äro de mest vanlottade, i främsta rummet ålderstigna personer böra beklåda dessa befattningar. Mig synes det som tiden väl vore inne att frångå en dylik princip. Eftersom kyrkolagskomiténs förslag kommit på tal, torde det icke vara olämpligt att se efter, huru man der sökt ordna saken. Uti nämnda förslag heter det: »Till rättelse vid förefallande befordringar skall presterskapet inom hvart stift uppgöra förslag till pastoratens fördelning i två klasser, så att de förmånligare komma i första, de öfriga i andra klassen, och varde sådant förslag, åtföljdt af domkapitlets deröfver afgifna yttrande, till Konungens pröfning och stadfästelse öfverlemnadt.» Herrarne behagade häraf finna, att de förändringar, som komitéen föreslagit, icke äro så särdeles stora. Klassindelningen är bibehållen, ehuru klassernas antal är minskadt till två, och detta är nästan hela förändringen, såvida man icke vill taga med i beräkningen det i mitt tycke besynnerliga stadgande, att domkapitlet icke skulle ega att till presterlig tjänst utnämna eller på förslag dertill uppföra annan än den, som pröfvas ega den förmåga, som för tjenstens nöjaktiga bestridande erfordras. Att man kunnat komma på den tanken att föreslå införande af ett sådant stadgande, synes mig temligen betecknande för den närvarande ställningen, då det väl lär falla af sig sjelf att personer, som icke innehafva nämnda förmåga, ej gerne böra kunna komma i fråga vid en befattnings tillsättning.

Hvad nu angår ifrågavarande förslag, har Herr Linder framställt åtskilliga anmärkningar emot formuleringen af detsamma. Till bemötande häraf behöfver jag endast åberopa hvad Herr Stråle yttrade. Att »begåfningen skall vara annan än en *andlig* lär väl icke kunna sättas

i fråga» och jag skulle tro att uttrycket är enligt med bibliskt språkbruk. Likaledes är sagdt, att grunderna, som domkapitlet skulle ega att följa, vore alltför subjektiva och lemnade rum blott och bart för godtycket. För min del föreställer jag mig dock att domkapitlet, hvilkas samtliga ledamöter ju äro tjenstemän, hädanefter, såsom hittills, icke skola grunda sina omdömen på godtycke, utan komma till de resultat, hvartill samvetsgrannhet och pligtkänsla leda dem. Det är dessutom eget, att, oaktadt man häde vid denna och sistlidne riksdag ordat så mycket om dessa grunder, man tyckes hafva alldeles förbisett, att redan nu gällande lag bjuder domkapitlet att i förevarande fall fota sina beslut på ytterst subjektiva grunder. Uti 1786 års nådiga bref heter det nemligen: »Vid förslagers upprättande till kyrkoherdelägenheter skall det åligga konsistorium först och främst, att hafva afseende uppå de sökandes gudsfuktan» o. s. v. Jag vågar påstå, att dessa grunder äro fullt ut så subjektiva, som de, hvilkas antagande Utskottet föreslagit.

Om ändring af författningarne ang. presterlig befordran.
(Forts.)

För min del kan jag således icke finna den minsta fara uti att godkänna Utskottets förslag i denna punkt. Jag medger att det är blott ett steg framåt, hvilket visar sig deraf att motionären, såsom Herr Linder anmärkte, bibehållit förslagsrummen för såväl lärdom som tjensteålder. Men detta har sin orsak deruti, att motionären icke velat gå allt för brådstörtadt till väga, och genom föreliggande förslag vinnes den fördel, att åtminstone en af de på förslag uppförda bör vara till platsen lämplig. Förslaget är således visserligen icke det bästa. Det bästa hade kanske varit, om klassindelningen af pastoraten borttagits och den föreskriften införts, att vid besättande af presterliga sysslor skulle följas den grundsats, som i alla befordringsfrågor är för Kongl. Maj:t bindande, nemligen att hänsyn tages endast till de sökandes duglighet och förtjenst. Jag vågar emellertid tro, att om förslaget antages, det skall leda till ett bättre, än det nuvarande, och yrkar jag derföre bifall till Utskottets hemställan i nu föredragna punkt.

Herr Berg: Då denna fråga vid förra riksdagen förevar till behandling inom denna Kammare, yttrade jag ingenting, emedan jag ansåg diskussionen i frågan hafva allt för tydligt ådagalagt det mindre lämpliga uti det förslag, med hvilket Utskottet då framkommit. Men då, det oaktadt, detta förslag blef med stor majoritet af Kammaren godkänt, och Utskottet nu å nyo framkommit med detsamma oförändradt, har jag ansett mig böra tillkännagifva de skäl, hvarför jag för min del icke kan lemna det min röst. De ärade ledamöter af Utskottet, som yttrat sig i frågan, hafva förklarat att de tillstyrkt förslaget väsentligen på den grund, att principen i detsamma är riktig och att man genom förslagens antagande skulle hafva uttalat den åsigt, att vid presterliga sysslors tillsättande hädanefter afseende mera bör fästas vid församlingarnes behof af själasörjare än vid presternas behof af befordran. Om det verkligen varit Utskottets mening att uttala en sådan åsigt, vill det synas mig, som om det icke bort tillstyrka nu förevarande förslag, utan framkomma med ett, som varit uppställt i den åsyftade riktningen. Jag vill för ingen del uppträda till försvar för nu gällande befordringslagar i ifrågavarande hänseende; icke heller vill

Om ändring af författningarne ang. presterlig befordran.
(Forts.)

jag uttala mig om det af kyrkolagskomitén framlagda förslaget. Jag medger villigt, att jag i ganska väsentliga delar af dessa lagar och detta lagförslag skulle önska en förändring just i den riktning, som de begge föregående talarne anvisat. Fördens skull skall jag icke mot-sätta mig en skrifvelse, med uttalande af den önskan, motionären i första delen af sin motion påyrkat, nemligen att vid upprättande af förslag till lediga presterliga tjänster intet afseende må fästas på den klassifikation af lägenheterna, som för andra ändamål kan anses vara behöflig. Härutinnan tror jag en riktig tanke vara i motionen uttryckt; ty, så vidt jag kan finna, böra väl samma befordringsgrunder följas vid alla pastorat, oafsedt om större eller mindre inkomster af dem kunna påräknas. Men när jag sedan kommer längre fram i förslaget, kan jag så mycket mindre ställa mig på motionärens och Utskottets sida, som jag tror, att genom antagande af Utskottets förslag den af de förra talarne utvecklade principen skulle, långt ifrån att befrämjas, snarare komma att i väsentlig mån motverkas. Jag kan därför icke vara med om att ingå till Kongl. Maj:t och begära den förändring i gällande befordringslagar, att den myndighet, som har att upprätta förslag till besättande af ett pastorat, dervid skall följa helt och hållet olika grunder vid bestämmandet af hvilka skola uppföras i de särskilda förslagsrummen. Alldeles i strid mot den föregående talaren anser jag betydelsen af ett förslag ligga just deruti, att den förslags-gifvande myndigheten, med hänsyn till de grunder, som i fråga om befordring äro gällande, upprättar förslaget så, att det innebär ett uttryck af den ordning, i hvilken denna myndighet, i fall den vore den tillsättande, anser de i fråga komna personerna böra komma i åtanke.

Derigenom kommer den förslagsgifvande myndigheten att lemna den, som skall verkställa tillsättningen, en verklig ledning för frågans bedömande. Men huru skall det komma att gå till enligt föreliggande förslag? Jo, i första rummet skall domkapitlet på förslaget uppföra en »begäfvad» och »för sysslan lämplig» person. I andra rummet skall der uppföras en »lörd» man, om också domkapitlet anser honom i öfrigt alldeles icke vara nog meriterad att erhålla den i fråga varande befattningen. Och tredje förslagsrummet skall gifvas den äldste prestmannen, äfven om han uppnått så hög ålder, att domkapitlet finner det vara i högsta grad olämpligt, att han blifver vidare befordrad. Jag hemställer om det kan vara välbetänkt af Riksdagen att hos Kongl. Maj:t göra framställning om en så beskaffad anordning, och om genom densamma församlingarnes behof mera än presternas verkligen tillgodoses? Af de tre på förslaget uppförda personer finnes ju blott en, om hvilken domkapitlet uttalat det omdöme, att han är lämplig för befattningen. Följden häraf måste naturligtvis blifva den, att församlingen, derest dess valrätt är inskränkt inom förslaget, i själfva verket finge att välja på allenast en i stället för tre. Icke lärer väl nemligen församlingen, om den har förtroende för domkapitlets omdöme, kunna förbigå den på första förslagsrummet uppförde och såsom lämplig ansedde personen, samt i stället rösta på den lärde eller den gamle prestmannen, hvilka församlingen till äfventyrs icke vet huruvida de ådagalagt nit och skicklighet i sin föregående tjänstgöring eller ens oförvitlighet i sin vandel. Har åter församlingen rättighet att kalla fjerde

profpredikant, komme den otvifvelaktigt att hvarje gång begagna sig af denna rättighet, för att åtminstone få två att välja på, och härigenom komme ju förslaget att förlora all betydelse.

Af dessa skäl och då, såsom vi veta, ett förslag om ändring i de presterliga beföringslagarne är hvilande hos Kongl. Maj:t, och detta förslag, som redan undergått Högsta Domstolens granskning, sannolikt kommer att framläggas för nästa kyrkomöte, synes det mig, som om, derest Riksdagen nu skall aflåta en underdånig skrivelse i ämnet till Kongl. Maj:t, denna skrivelse bör vara så affattad, att man kan vara viss om att ett lagförslag, som i öfverensstämmelse med det i skrifvelsen angifna syfte till äfventyrs kan komma att uppgöras, äfven vinner Riksdagens bifall. Det är icke nog med att endast begära en förändring. Framställningen måste äfven vara formulerad på ett sådant sätt, att den begärda förändringen kan anses komma att leda till ett godt resultat. Och då jag för min del anser, att den nu föreslagna framställningen icke är af sådan beskaffenhet, och jag icke heller är i tillfälle att sjelf framlägga ett annat och bättre förslag, kan jag för närvarande icke komma längre än att yrka afslag å den föredragna punkten.

Häruti förenade sig Herr *Lyth*.

Herr Rundgren: Som jag redan vid förra riksdagen, då aldeles samma förslag som det nu framställda till behandling förelåg, hade tillfälle att yttra mig i denna fråga, kan jag nu, efter som jag står kvar på samma ståndpunkt som då, egentligen icke hafva något nytt att säga.

Den föregående talaren har redan framställt den väsentligaste anmärkning man kan göra mot detta förslag, nemligen den, att det är tre olika principer, som enligt motionen skola göras sig gällande vid förslag till hvarje presterligt embete. Klart är nemligen, att det subjektiva omdömet ifrån den myndighets sida, som skall upprätta förslaget, icke bör tillåtas göra sig så mycket gällande, att den, om hvilken biskop och domkapitel hafva den tanken, att han besitter den största *begäfningen* och tillika har väl vitsordad tjenstgöring samt bäst motsvarar den sökta sysslans särskilda behof, skall på förslaget främst uppföras. Ensamt denna omständighet bör vara tillräcklig för att ingifva betänkligheter mot att ingå till Kongl. Maj:t med en skrivelse i den riktning, Utskottet föreslagit. En ärad talare har emellertid varmt förordat motionen. Hvad som likväl förundrade mig, var den talarens yttrande, att han helst velat att man härvidlag skulle söka tillämpa de grundsatser, som Grundlagen bestämmer för Kongl. Maj:t, nemligen att vid alla sysslors bortgifvande afseende skall göras endast på skicklighet och förtjenst, men att han för närvarande icke ansåg sig kunna gå så långt och därför hade stannat vid hvad motionären föreslagit och Utskottet tillstyrkt. Jag måste uppriktigt bekänna, att jag icke förstår ett sådant resonnement; ty det är just denna grundsats om skicklighet och förtjenst, som nu är uppställd för de myndigheter, hvilka hafva att upprätta förslag till presterliga lägenheter. Vidare har han yttrat, att det är till erhållande af vissa lägenheter, som skicklighet

Om ändring af författningarne ang. presterlig befördran.
(Forts.)

Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.
(Forts.)

skulle göra sig gällande, och till erhållande af andra, der afseende skulle fastas å förtjenst, under det att tillika finnes en mellanliggande klass af lägenheter, der afseende skulle göras både på skicklighet och förtjenst. Det är detta som han ansåg vara det origtiga och som han uttryckte på det sätt, att det är klassifikationen af pastoraten, som innebär en orimlighet och att man derföre bör uppsöka en sådan grund, att man icke behöfver denna klassifikation, utan kan vid hvarje ledig presterlig lägenhets besättande tillämpa samma grundsatser och samma principer.

Betänkligt torde dock vara att ingå på en sådan väg. Visserligen är det en sanning, att presterna äro till för församlingen och att man således i främsta rummet bör tänka på församlingens behof och hvilka grunder som kunna uppställas för att tillfredsställa detsamma; men å andra sidan måste man väl äfven erkänna, att om en sådan grundsats i fråga om befordran på en bana — vare sig presterlig eller någon annan — skall få göra sig gällande, att den myndighet, som skall uppgöra förslaget, skall i främsta rummet efter sin uppfattning af en persons begåfning uppföra honom — jag säger, att om en sådan grundsats i fråga om befordran kan göra sig gällande i lagstiftningen, måste detta ovillkorligen inverka på de mäns beslut, hvilka ämna ingå på den presterliga banan. Det kan nemligen icke vara för en redbar man hugneligt att gå in på en bana, der han icke kan åberopa någon rätt, att då han samvetsgrant, troget och nitiskt skött sin tjenst, han jemväl skall vinna befordran. Det måste afskräcka många och kanske just de bästa från att egna sig åt detta embete. Andra deremot, hvilka låta sig locka af sina gåfvor att på rak arm hålla långa predikningar och tal och derigenom fånga församlingen, skola få lättare att vinna befordran och derföre uppsöka den presterliga vägen. Kommer så dertill, att jemväl inom domkapitlet åsiger göra sig gällande, som fästa sig vid sådan mängen gång tvetydig begåfning, så kan, enligt mitt förmenande, stor skada vållas den svenska kyrkan.

Jag kan således icke annat finna, än att kyrkolagskomitén fattat saken riktigt, då den vill bibehålla de gamla grunderna, *förtjenst och skicklighet*, och då den låter stadgandet kvarstå, att i afseende på de stora pastoraten företrädesvis skicklighet skall göra sig gällande och i afseende på de öfriga pastoraten det som kallas förtjenst. Vi måste äfven komma ihåg, att det tillika bestämmes hvad som menas med skicklighet å ena sidan och förtjenst å den andra. Det heter nemligen i 1786 års Kongl. bref, att det borde skattas för *skicklighet*, att sökanden egde lärdom och kunskaper, som till sysslans fullkomliga bestridande fordrades, samt för *förtjenst*, att han med kändedom, nit och försigtighet skött det kall, honom varit anförtrodt, och såmedelst gjort sig förtjent af vidare befordran. Men huru skall man kunna beskrifva hvad som menas med *begåfning*? Detta kan man, enligt min tanke, icke göra på samma sätt som i afseende på skicklighet och förtjenst, just derföre att i afseende på begåfning uppfattningen ju är så olika. Allmogen kallar — i fråga om en prest eller en kolportör — det som Utskottet här benämner begåfning med ett betecknande namn, nemligen att *hafva andan*.

I detta hänseende erinrar jag mig från Östergötland en, äfven i

den betydelse jag gifver detta ord, begåfvad prestman, hvilken tillika hade mycken stor välvilja för de talare, som uppträdde på konventiklar, i följd hvaraf inom hans församling den ene kringresande predikanten efter den andre inkom, ända till dess presten slutligen själf tyckte det gick för långt. Presten tog sig då före att resa till en af dessa konventiklar och lyssnade till det föredrag, som hölls, men fann detsamma temligen medelmåttigt, så att han fann sig själf manad att uppträda för att utlägga samma text, som utgjort föremålet för dagens betraktelser och såsom vanligt gjorde han detta skickligt och väl. Sedermera blef det ibland menigheten tal om, hvilkendera af dessa båda predikanter hade uttydt texten bäst. En gammal gumma sade då: det förstås, att prosten, som har kunskaper och längre tid predikat ordet, kan utlägga texten bättre än den andra talaren, men han har icke den *rätta andan*. Detta är nu hvad som i allmänhet hos allmogen menas med begåfning, och det kan väl böra medgifvas vara mycket vanskligt att uppställa densamma såsom befordringsgrund vid tillsättande af presterliga befattningar. Det är ju naturligt, att då Utskottet och motionären stält lärdom såsom skild från den föregående befordringsgrunden, så måste ju med naturlig begåfning menas något, som egentligen icke är förvärfvadt, utan något, som är vunnet omedelbart, och för detta har allmogen ett expressivt ord, nemligen att *hafva andan*. Jag fruktar mycket för tillståndet inom församlingarna, i händelse man slår in på en sådan väg. Det är visserligen för unga prester, äfven efter nu varande befordringslagar, en ganska stor frestelse att på ett eller annat sätt söka att vinna allmänhetens välvilja och derigenom söka att för sig bereda möjlighet att vinna snar befordran; men jag fruktar, att hvad som nu kan vara en frestelse för unga, obefordrade prester, skulle måhända blifva ett genongående drag hos våra prester, i den händelse hvar och en vore berättigad att söka hvilket pastorat som helst, om han endast ådagalagt hvad Utskottet kallar begåfning och således alldeles oberoende af lärdoms- eller tjänstemeriter hade att vänta första rummet på hvarje förslag. Således är det efter mitt förmenande en mycket betänklig sak att slå in på den väg, som här är ifrågasatt.

Dessutom tillkommer en annan omständighet. Kyrkolagskomitén gör rättvisligen åtskilnad emellan kyrkoherdebeställningar och komministersbeställningar, det vill säga på det sätt, att, då förslag till kyrkoherdetjenst i pastorat af första klassen upprättas, de sökande skola vara till företräde berättigade i den ordning, hvori de genom högre grad af lärdom sig framför medsökande utmärkt, men att, om sökande anses i lärdom jemngoda, förtjenst skall afgöra företrädet dem emellan; att vid upprättande af förslag till kyrkoherdetjenst i pastorat af andra klassen öfvervägande afseende skall göras på de sökandes förtjenst, och förslagsrätten derefter bestämmas, men att, om sökande prövas i förtjenst jemngoda, företrädet dem emellan skall efter deras lärdom afgöras; samt slutligen att i öfrigt till presterlig tjenst, hvartill förslag skall af domkapitlet upprättas, företrädet de sökande emellan skall bestämmas efter deras förtjenst.

Det är väl ett grunddrag, som genomgår alla embetsmannabeställningar, att den, som går in på en embetsväg, skall åtminstone hafva

Om ändring af författningarne ang. presterlig befordran.
(Forts.)

Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.
(Forts.)

visshet om att kunna vinna *någon* befordran på den vägen, om han nemligen icke gör sig ovärdig. Men en blygsam, stilla man, som icke vill låta sina gåfvor lysa, utan tyst och obemärkt söker arbeta sig in i sina pligter, kan kanske aldrig vinna någon befordran, emedan han icke väcker den uppmärksamhet, att domkapitlet anser honom för begåfvad, emedan han måhända icke heller har den lärdom, att han kan täfva med andra, icke heller i afseende å tjenstemeriter humnit så långt, att han på grund deraf kan göra anspråk på att vinna förslag.

Kan det under sådana förhållanden verkligen vara välbetänkt att söka hos Kongl. Majt utverka ett förslag om sådana grunder för befordran till presterliga tjänster? Här är taladt något om lärdom; ja, mine Herrar, jag tror att det hädanefter icke skall blifva så farligt med den lärdomen; utan snarare ser jag med ett visst bekymmer framtiden inom kyrkan till mötes, just därför, att man numera icke öfvergår från elementarläroverken till kyrkans tjänst. Man kommer nu med sin dimissions- och prest-examen in i stiftet såsom tjenstgörande prest och tager sedan efter några år den s. k. pastoralexamen, och hela lärdomen består uti att i denna examen hafva erhållit ett och annat högre betyg. Jag tror därför att man icke har skäl att vara förskräckt för att de som egna sig åt den presterliga vägen skola inhemta för mycken lärdom, så att man borde söka förebygga den fara för prestbrist som låge i förhöjda examensfördringar.

Mycket i öfrigt skulle jag haft att tillägga; men i anseende till den långt framskridna tiden och för att icke allt för mycket taga Herrarnes uppmärksamhet i anspråk, ber jag endast få säga, att dessa äro de grunder, som göra att jag icke kan instämma i Utskottets förslag, å hvilket jag således nödgas yrka afslag.

Herr Östling: Då denna fråga vid sistlidne riksdag diskuterades i denna Kammare, iakttog jag tystnad, icke därför att jag gillade det framlagda förslaget utan därför, att frågan då redan var behandlad och afslagen af Första Kammaren, och jag följaktligen ansåg densamma för den gången hafva förfallit samt äfven af det skäl, att jag hoppades, att, efter den grundliga kritik, som egnats förslaget af åtskilliga talare i båda Kamrarna, frågan icke så snart skulle återkomma.

Hvad nu angår sjelfva det framlagda förslaget, så har jag visserligen i det väsentligaste blifvit förekommen genom Herr Bergs sakrika anförande, men jag ber dock att i ett par hänseenden få uttala min åsigt om saken. Visserligen kan man medgifva, att församlingarne understundom kunna anse sig hafva grundade skäl till missbelåtenhet dermed, att de gällande bestämmelserna för upprättande af förslag till presterliga beställningar äro sådana, att det *kan* inträffa, att ett förslag blir af den beskaffenhet, att ingen af de derå uppförda 3 personerna kan anses i synnerlig grad lämplig för platsen i fråga; och att således befogade skäl att önska en ändring uti gällande lagar för presterlig befordran *kunna* förefinnas. Jag medgifver detta. Men då man vill företaga en ändring i nu gällande lag, anser jag det vara en ganska vigtig sak att dervid se sig före och noga betänka sig, så att man icke vid upphäfvandet af det gamla, visserligen i någon mån bristfälliga, inför ett nytt, som *utan att* borttaga de gamla missförhållandena, inför

nya sådana; men i *den* rigtningen synes mig det föreliggande förslaget gå.

Atskilliga talare hafva redan påpekat, huru *svårt*, jag ville nästan säga, huru *omöjligt*, det är att rättvist och opartiskt tillsätta första förslagsrummet enligt motionärens förslag. Samma talare hafva äfven påpekat det nedsättande uti att blifva uppförd i andra eller tredje rummet enligt de grunder, som derför blifvit föreslagna. Om jag tänker mig, att domkapitlets ledamöter skulle utan omröstning kunna ena sig derom, att en person bland samtliga sökande eger de egenskaper, som erfordras för att kunna erhålla första förslagsrummet, om, säger jag, domkapitlet utan omröstning skulle ena sig om detta och följaktligen i detta rum presentera församlingen den, som domkapitlet ansåge vara den mest lämplige, hvilka garantier finnas väl derför, att församlingen i afseende på *lämpligheten* hyser samma mening som domkapitlet? Det skulle ju kunna hända, att församlingen säger: vi hafva i detta afseende en helt annan uppfattning än domkapitlet. Och hvad har man då vunnit med denna förändring? Icke har derigenom beredts någon fördel för församlingen, och icke heller har domkapitlet erhållit »en lämpligare och mera inflytelserik ställning än det nu innehar, såväl i förhållande till presterskapet som till församlingen». Resultatet blefve endast ett orättvist och oförtjent nedsättande af de personers skicklighet och förtjenst, hvilka enligt dessa grunder måst uppföras uti andra och tredje förslagsrummen.

Det är äfven en annan sida af detta förslag som bör tagas i betraktande. Såsom vi veta äro, med undantag af Upsala och Lunds stift, domkapiteln för närvarande sammansatta på sådant sätt, att större delen af dess ledamöter utgöres af lektorer vid stiftsstadens elementarläroverk, hvilkas verksamhet är rigtad åt helt annat håll än att utöfva *den* kontroll öfver presterna, som är alldeles nödvändig enligt de fordringar, som här ställas på dem för att kunna bedöma, hvilka bland de sökande hafva de egenskaper, som berättiga till första förslagsrummet. Och det torde ofta vara fallet att för en stor del af domkapitlets ledamöter de fleste bland stiftets prester knappast äro kände ens till namnet. Huru vill man då begära, att dessa personer skola med samvetsgranhet kunna uppsätta första förslagsrummet. Det är en omöjlig sak för dem, som icke hafva någon personlig kännedom om sökanden, utan endast hört andras omdömen om honom, att kunna opartiskt och rättvist bedöma hans begäfnings för platsen. I sådant fall måste dessa domkapitels ledamöter antingen rätta sig efter den person inom domkapitlet, som har bästa kännedomen om stiftets presterskap, nemligen biskopen, och följa hans mening samt sålunda afgifva sin röst på grund af auktoritetstro, eller ock borde den, som icke känner till de sökande, vara befriad från att yttra sig om första förslagsrummet. Ty fordrar man, att han skall afgifva sitt votum, äfven om han icke känner till den föreslagnes skicklighet, lämplighet och mycket omtalade »begäfnings», så är det klart, att man drifver saken derhän, att det subjektiva godtycket slutligen måste blifva bestämmande. Jag tror icke, att Riksdagen vill ingå till Kongl. Maj:t med en skrifvelse, som förordar sådana åtgärder, hvarigenom godtycke och slump införas i befordringsväsendet.

Här yttrades af en talare, att det var, så vidt jag rätt uppfattade

Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.
(Forts.)

*Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.
(Forts.)*

hans ord, ett besynnerligt stadgande, att uti det förslag, kyrkolagskomitén framlagt, finnes intagen en föreskrift, att man icke må uppföra någon annan på förslag än den, som pröfvas ega den förmåga, som för tjänstens nöjaktiga bestridande erfordras. Det kan förefalla egendomligt, att en sådan föreskrift behöfde införas, men det är icke så egendomligt, som det vid första påseendet ser ut. Enligt nu gällande stadganden eger den myndighet, som upprättar ett förslag, icke att utesluta någon derifrån på den grund, att han är till hög ålder kommen, såvida han nemligen själf sköter innehafvande tjänst. Man kan således ej hindra äldre personer att söka transport. Det är detta, man vill förekomma i det nya kyrkolagsförslaget, men just hvad man sålunda velat förekomma, skulle genom Utskottets förslag legaliserats, till och med mera än förhållandet är i nu gällande stadga, genom att bestämma, att åldern alltid gifver företrädesrätt till tredje rummet och att, ju äldre sökanden är, desto mera kompetent är han till att få tredje förslagsrummet.

En annan talare yttrade, att så länge tre förslagsrum finnas, måste också dessa förslagsrum fyllas efter olika principer; det måste förutsättas olika egenskaper för olika förslagsrum, ty annars tjänade hela förslaget -- enligt hans uppfattning -- till ingenting, och dervid har han berört den punkt, som kanske är den allra svagaste i det framlagda förslaget. Det vore högst beklagligt, om man skulle komma in på en sådan uppfattning af saken, att det icke skulle vara samma egenskaper, som erfordrades för alla förslagsrummen, och att icke samma egenskaper skulle erfordras för att sköta samma tjänst; men dessa egenskaper kunna ju finnas i högre grad hos den ene än hos den andre. Så hade jag åtminstone tänkt mig saken.

Lag-Utskottet har yttrat, icke i denna punkt men i den nästföljande, på sidan 8, att »reformer i bestående förhållanden i allmänhet säkrast och bäst genomföras, om de småningom och med varsamhet företagas». Deri instämmer jag för min del af allt hjerta, synnerligast när det gäller lagstiftningsåtgärder, hvilkas genomgripande verkan man icke alltid kan på förhand beräkna, och jag beklagar, att Utskottet icke i första punkten kommit till den insigt i detta fall, som röjer sig i mom. b.

De största olägenheterna församlingarne haft af nu gällande befordringsstadga för prestsysslors tillsättande, synas mig kunna blifva undanröjda genom det förslag, kyrkolagskomitén framställt, och genom bifall till den skrifvelse, som vid förra årets riksdag båda Kamrarne sammanstämmade beslöto, nemligen att hvarje församling, således icke blott de regala utan äfven andra, skulle få rätt att kalla fjerde profpredikant. Derigenom beredes församlingen tillfälle att på ett mera verksamt sätt ingripa vid tillsättandet af sin själasörjare och tillgodose de särskilda behov, som den anser sig hafva. Då jag hoppas och förmodar, att denna åtgärd icke kommer att af vederbörande lemnas obeaktad, utan denna rättighet medgifves församlingen, anser jag, att den hufvudsakligaste orsaken till klagomål blifvit undanröjd, och, såsom jag uppfattat saken, bereder man icke församlingen någon fördel genom att, såsom detta förslag innehåller, sätta upp den person på första förslagsrummet, som domkapitlet anser i afseende på begäfnig lämpligast, då

det ju lätt kan hända, att domkapitlet och församlingen i detta hänseende äro af olika tanke.

Man har klagat öfver klassificeringen af pastoraten, och sagt att det skulle vara onyttigt, emedan det i viss mån har legat till grund för förslagens upprättande. Nå väl, om denna grund är olämplig, tag då bort den, men inför icke sådana stadganden, som äro omöjliga att tillämpa och ej heller leda till det åsyftade målet.

Då efter min uppfattning det föreliggande förslaget har syften och tendenser, som leda till att godtycke och slump måste göra sig gällande vid förslags uppsättande, då det är omöjligt att rättvist tillämpa; då det innebär en kränkande nedsättning af deras förtjenst och skicklighet, som enligt detsamma skulle uppföras i andra och tredje rummet; då slutligen någon fördel icke beredes församlingen genom detta förslags antagande, kan jag icke biträda det slut, hvartill Utskottet kommit i denna punkt, utan anhåller om afslag på Utskottets framställning.

Herr Brodén: Jag har redan vid näst föregående riksdag uttalat mina åsikter i frågan och kunde derföre nu lemna ordet obegagnadt. Jag skall ej heller begagna det till annat än att tillkännagifva, att den diskussion, som i dag blifvit förd, långt från att rubba min förra öfvertygelse, tvärtom ytterligare stadfästat densamma. Jag får således på gamla grunder och nya grunder yrka afslag å Utskottets förslag.

Med Herr Brodén förenade sig Herr *Strömberg*.

Herr Adlercreutz: Det förefaller anmärkningsvärdt, att inom kyrkan, der man väl företrädesvis skulle vänta sig att få se de allmänt gällande befodringsgrunderna skicklighet och förtjenst på ett ideelt och djupgående sätt tolkade, der finner man dem tvärtom tillämpade på ett sätt, som är det alldeles motsatta; ett förhållande som har sin grund och sitt berättigande i Kongl. cirkuläret den 21 Augusti 1786. Men icke mindre märkvärdigt är, att just svenska kyrkans lärare hålla så hårdt på dessa föräldrade och otillfredsställande bestämmelser, samt befara, att ett afvikande derifrån skulle leda till godtycklighet. För min del fruktar jag icke, att detta skall blifva följd och önskar sålunda en förändring i nu gällande bestämmelser. Men ehuru jag detta gör, vill jag dock ingalunda biträda det förslag, som Herr Grafström framställt, eller ens med Utskottet deri hufvudsakligen instämma. I valet mellan detta och den nuvarande ordningen måste jag vidblifva det gamla.

Jag skall nu icke fästa mig vid den formella sidan af Herr Grafströms förslag, endast en liten anmärkning skall jag i detta hänseende tillåta mig. I första punkten af förslaget förekommer det uttrycket, »att vid upprättande af förslag till lediga presterliga tjänster skall intet afseende fästas på den klassifikation af lägenheterna, som för andra ändamål kan anses behöflig», hvilket uttryck synes mig leda in på den tanken, att man skulle få fästa afseende vid en klassifikation, som just för ifrågavarande ändamål är eller blifver uppgjord, något som motionären visserligen icke åsyftat.

Några få ord i sjelfva saken skall jag deremot yttra. Med de nu varande bestämmelserna angående presterliga sysslors tillsättande är

Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.
(Forts.)

Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.

(Forts.)

visserligen förhållandet, hvad här blifvit förut anmärkt, att genom dem de särskilda församlingarnes behof icke äro på ett tillfredsställande sätt tillgodosedda. Men ehuru så är förhållandet, måste man dock erkänna, att med stadgandena om företräde till vissa kyrkliga lägenheter på grund af dels lärdom och dels tjensteålder afser kyrkan, betraktad såsom ett helt, att för sig vinna åtskilliga fördelar. Den tillförsäkrar unge män, som icke nog lita på egna gåfvor och egen förmåga att kunna bereda sig en lysande bana att i fall de ingå i kyrkans tjänst, åtminstone vid en framskriden ålder hafva utsigt att vinna en tarflig bergning. Vidare behöfver kyrkan lärdom, och hon uppmuntrar derföre dem som egna sig åt dess tjänst att söka vinna lärdom, genom att tillförsäkra dem företrädesrätt till vissa lägenheter. Det är i sådant afseende, för kyrkan betraktad såsom ett helt, de nuvarande befodringsgrunderna kunna anses berättigade. Ser jag åter på det nu framställda förslaget, finner jag hvarken den särskilda församlingens eller kyrkans intressen deri tillgodosedda. At lärdomen gifves ett visst berättigande, men man ställer icke här för församlingen den ene lärde i täflan med den andre, utan låter dem endast täfla med hvarandra om ett af förslagsrummen, hvaremot på förslaget i öfrigt inrymmes plats för egenskaper, de der ovilkorligt äro egnade att åt deras innehafvare bereda ett gynsamare mottagande af församlingarne, än förhållandet är med den, hvars främsta förtjenst utgöres af lärdomen. Den lärde sökande har således ganska liten förhoppning att kunna erhålla förslagsrum, då till detta utses den allra lärdaste af de sökande, utan afseende å andra egenskaper, och denne lärdaste, om han är för presterlig syssla olämplig, kan tid efter annan stå såsom hinder för alla andra lärda att erhålla förslagsrum. På samma sätt är det i fråga om tjensteåldern. Den, som har högsta tjensteåldern, inrymmes i tredje förslagsrummet. Befinnes han än alldeles olämplig, måste han dock uppföras å detta förslagsrum framför dem, som hafva lägre tjensteålder. Oaktadt han blir allt mera omöjlig, blir han allt mera berättigad till detta förslagsrum och utestänger andra mera lämpliga, tills äfven de uppnått den ålder, att de äro urständssatta att sköta de platser, som de söka.

För min del skulle jag kunna vara nöjd med att instämma med reservanterne, i förhoppning att frågan snart nog genom Kongl. Maj:ts försorg skall komma till förnyad behandling, men då jag gerna gifver ett uttryck åt den önskan, jag hyser, och möjligen äfven Kammaren finner lämpligt uttala sin åsigt om behöfligheten af en ändring i de nu gällande bestämmelserna angående presterliga befodringsgrunderna, dock utan att vilja instämna i motionärens förslag, tillåter jag mig framställa ett förmedlingsförslag, så lydande: »att Riksdagen skulle till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse, innefattande anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes i grundlagsenlig ordning bereda en sådan förändring af författningarna angående presterlig befordran, att, jemte det samma grunder komma att följas vid upprättande af alla förslag till presterliga lägenheter, dessa grunder blifva så beskaffade, att genom dem församlingarnes behof bättre tillgodoses än genom de nu gällande.»

Jag anhåller vördsamt om proposition å detta förslag.

Herr *Sven Andersson* instämde i Herr Adlercreutz' yttrande.

Herr Stråle: Med fästadt afseende på den sena middagstimmen borde jag tiga och skulle äfven hafva gjort det, så vida icke här, enligt min tanke, föreläge en stor principfråga. Att döma efter åtskilliga talarers yttranden gäller det här, huruvida de presterliga befordringslagarne i allmänhet skola vara till företrädesvis för de kyrkliga tjänstemännens välbefinnande eller för församlingarnes tillgodoseende. Detta är, som jag tror, den stora grundsats som här torde böra något närmare betraktas.

Jag beklagar till en början att en ärad talare här bakom mig på stockholmsbänken icke yttrade sig under diskussionen i detta ämne under sistlidne riksdag, ty, om så hade varit fallet, hade det otvifvelaktigt varit upplysande för Utskottet, att hafva fått höra hans betänkligheter i ämnet, och möjligen äfven i sin mån kunnat bidra till förkortade den nu pågående diskussionen. Denne talare nämnde att jag i mitt förra anförande hade orätt från början till slut; men det hindrade honom icke att tillägga, att de nuvarande kyrkliga befordringslagarna icke kunde försvaras. Vidare förklarade han att han funnit sig tillfredsställd med den del af Herr Grafströms motion, som omnämnes i första punkten af detta betänkande, ja, han gick till och med så långt, att han ogillade den nuvarande klassifikationen af pastoraten. Detta är mycket medgifvet af honom och jag är honom därför tacksam; men derefter börjar han att närmare granska Herr Grafströms förslag och dervid befinnes, att det egentligen är frågan om de presterliga befordringslagarna som ligger honom varmt om hjertat. Samma grundtanke genomgick äfven den ärade representantens från Karlstad anförande; derom gäller hela striden, huruvida dessa befordringslagar skola skrivas med fästadt afseende å befordringen af yngre prestmän eller för att tillfredsställa församlingarnes behof. Detta är stridens kärna och detta måste förr eller senare afgöras. Samme talare på karlstadsbänken nedlät sig äfven, om jag så får uttrycka mig, att tala om huru församlingarne skulle fångas. Jag tror icke att man behöfver anlita dylika argument, som alltid äro bevis på svaghet i sak hos dem som deraf begagna sig. Han omtalade derjemte, huru som i något län allmogen brukade säga att den och den presten eller kolportören hade andan. När han nu sjelf sätter lärdomen å ena och andan å andra sidan, så må man väl fråga, om icke detta är bästa beviset på Skriftens ord att »bokstafven dödar men andan ger lif?» Jag undrar om icke den bästa kritiken på nuvarande presterliga befordringslagar just ligger i det påståendet, att de så kallade andliga kolportörerna hafva andan, och om icke dermed är bevisadt att något fattas i denna del af lagstiftningen.

1786 års förordning talar uteslutande om skicklighet och förtjenst; skicklighet betyder lärdom, förtjenst betyder ålder; men att församlingarne skulle hafva behof af sådant, derom finnes ingenting hvarken i nämnda förordning eller i kyrkolagen. Det är, som sagdt är, denna stora grundsats, på hvilken man måst ruska; och då, enligt min uppfattning, kyrkolagskomitén icke gjort detta, synes det icke vara orätt, att Riksdagen uttrycker en opinion i frågan.

Jag tror således, att, äfven om det kan vara åtskilligt i Herr Grafströms förslag, som i afseende på ordalagen behöfver rättas, sjelfva

*Om ändring
af författning-
garne ang.
presterlig
befordran.
(Forts.)*

Om ändring af författningarne ang. presterlig befordran.
(Forts.)

grundtanken deri likväl är riktig, och jag anhåller för den skull, att Kammaren ville bifalla den föreslagna skrivelsen. Dock vill jag tillägga, att jag för min del icke har något emot det förslag, Herr Adlercreutz framställt. Det torde dock icke lämpligen kunna antagas på stående fot, hvarföre jag gerna hade sett, att han begärt frågans återförvisande till Utskottet, då Utskottet fått taga den i förnyad ompröfning. Då emellertid så icke skett, yrkar jag fortfarande på bifall till Utskottets förslag.

Häruti instämde Herrar *O. B. Olsson* och *Per Nilsson* i Kulhult.

Herr Berg: Jag ber lika med den föregående talaren om ursäkt för att jag ytterligare kommer att besvära Kammaren; men det är med mig som med honom, att jag måste förfäkta en viktig princip, nemligen sanningens.

Då den ärade talaren replikerade mig, sade han, att mitt förra yttrande i denna fråga gick ut på att befordra icke församlingarnes behof utan presternas förmån. Jag hemställer till de ärade ledamöter af Kammaren, som hörde mitt förra yttrande, om jag icke deri tydligen tillkännagaf, att, om Lag-Utskottet hade uttalat en åsigt eller en önskan i syfte att bättre än hittills tillgodose församlingarnes behof, jag skulle instämt med Utskottet, men då, efter min uppfattning, det förslag, Utskottet framlagt, går i en motsatt riktning, samt icke befrämjar församlingarnes behof att erhålla den lämpligaste själasörjaren, har jag motsatt mig förslaget antagande; och jag har icke hört någon af de talare, som yttrat sig för Utskottets förslag, vederlägga de anmärkningar, som i sådant hänseende blifvit mot detsamma framställda.

Det af Herr Adlercreutz framställda förslag synes mig deremot gå i den riktning, som jag för min del anser ändamålsenlig. På det emellertid samma förslag måtte kunna närmare granskas, skulle jag för sådant ändamål helst velat yrka återremiss af frågan, men då en dylik åtgärd numera, sedan Första Kammaren afslagit Utskottets förslag, icke skulle tjena till något, anser jag mig böra instämma i det af Herr Adlercreutz gjorda yrkande.

Herr Abraham Rundbäck: Jag vill blott tillkännagifva, att jag yrkar afslag å Utskottets förslag och afstår, i anseende till den framskridna tiden, från att motivera detta mitt yrkande.

Öfverläggningen var slutad. I öfverensstämmelse med de meningar som förekommit, gaf Herr Talmannen propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan, dels på afslag å samma hemställan, dels ock på yrkandet, att det ändringsförslag måtte antagas, som Herr Adlercreutz under öfverläggningen framställt; och förklarade Herr Talmannen sig anse röstöfverigt förefinnas för afslag å Utskottets hemställan. Votering blef begärd samt företogs, sedan till kontraposition antagits deras mening, som yrkat bifall till Herr Adlercreutz' förslag, enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd, så lydande omröstningsproposition:

»Den, som afslår Lag-Utskottets hemställan i 1:sta punkten af utlåtandet N:o 24, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Om ändring af författningarne ang. presterlig befordran.
(Forts.)

Vinner Nej, har Kammaren bifallit Utskottets hemställan med den af Herr Adlercreutz föreslagna förändring.»

Omröstningen visade 51 Ja mot 89 Nej; i följd hvaraf Kammaren beslutit, att Riksdagen skulle till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse, innefattande anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes i grundlagsenlig ordning bereda en sådan förändring af författningarne angående presterlig befordran, att, jemte det samma grunder komma att följas vid upprättande af alla förslag till presterliga lägenheter, dessa grunder blefve så beskaffade, att genom dem församlingarnes behof bättre tillgodoses än genom de nu gällande.

I anseende till den långt framskridna tiden afbröts nu föredragningen af det förevarande utlåtandet, för att i stället fortsättas i ett blifvande sammanträde.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden, nemligen:

Bevillnings-Utskottets memorial N:o 7, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i vissa delar af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 6, angående väckta förslag om ändringar i gällande Bevillningsstadga;

Banko-Utskottets memorial N:o 12, i fråga om ändringar i gällande reglemente för Riksbankens styrelse och förvaltning äfvensom i aflöningsstaten för samma bank; samt

Lag-Utskottets utlåtanden:

N:o 26, i anledning af väckta motioner om ändring i gällande stadganden om val till organist-, klockare- och folkskolelärarebefattningar;

N:o 27, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående förändrade bestämmelser rörande klockarnes aflöning;

N:o 28, i anledning af väckt motion om ändring i Kongl. förordningen angående allmänt Kyrkomöte den 16 November 1863;

N:o 29, i anledning af väckt motion om tillägg till 13 § konkurslagen; och

N:o 30, i anledning af väckt motion om ändring i 4 § 2 mom. af Kongl. stadgan angående folkundervisningen i riket, den 18 Juni 1842, sådant nämnde mom. lyder enligt Kongl. kungörelsen den 29 December 1860.

§ 7.

På framställning af Herr vice Talmannen *Wijk*, beslöt Kammaren, att de ärenden, som denna dag blifvit för första gången bordlagda, skulle sättas främst å föredragningslistan för nästa sammanträde, äfvensom att Stats-Utskottets utlåtande N:o 8, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Femte hufvudtitel, hvilket utlåtande redan blifvit två gånger bordlagdt, skulle å föredragningslistan för sammanträdet nästkommande Onsdag uppföras främst bland de ärenden, hvilka då, såsom två gånger bordlagda, borde till afgörande företagas.

§ 8.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr <i>P. E. Andersson</i>	under 7 dagar från och med den 1 April				
» <i>G. C. Mæchel</i>	» 12 » » » »	3	»		
» <i>J. G. Granlund</i>	» 14 » » » »	3	»		

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{2}$, 4 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.